

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KROSNA
z dnia 2022 r.

w sprawie przywrócenia konsultacji budżetu obywatelskiego w Krośnie w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2023 roku

Na podstawie art. 41a., art.18 ust. 2 pkt 15, art. 7 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz.559 z późn.zm.), w związku z art. 5a ust. 4 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz.559 z późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Uchyla się uchwałę Nr XLVIII/1363/22 Rady Miasta Krosna z dnia 30.06.2022 w sprawie zawieszenia konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2023 roku

§ 2

Uchyla się uchwałę Nr XLVIII/1364/22 Rady Miasta Krosna z dnia 30.06.2022 w sprawie nieprzeprowadzania konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2024 roku

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krosna

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Celem uchylenia uchwał jest przywrócenie konsultacji społecznych w ramach budżetu obywatelskiego w Krośnie.

Budżet obywatelski jest pozytywnie zweryfikowanym w praktyce **mechanizmem wzmacniającym poczucie więzi mieszkańców gminy**, który bazuje na bezpośredniej partycypacji w konkretnych decyzjach inwestycyjnych zaspokajających bieżące potrzeby społeczności. Innymi słowy, członkowie społeczności najpierw demokratycznie decydują, co jest dla nich w danej chwili najważniejsze, na poziomie osiedla czy dzielnicy, następnie angażują się w proces przeprowadzenia wybranego działania. Nie o skalę inwestycji tu **chodzi**, ale o **poczucie wpływu** na bieżące funkcjonowanie swojego najbliższego otoczenia i oddolny proces wyłaniania (dyskutowania, głosowania) konkretnego zadania. Z tej perspektywy budżet obywatelski to nowoczesne narzędzie dzięki któremu wzmacniana jest demokracja i poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej.

Budżet obywatelski pełni także kluczową rolę edukacyjną w zakresie obywatelskim, z każdym rokiem włączając we wspomniane procesy społeczne coraz większą liczbę mieszkańców.

Gmina stanowi wspólnotę samorządową mieszkańców. Ma to swoje potwierdzenie w ustawie zasadniczej: „*Ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową*” - wynika z art. 16 ust. 1 Konstytucji RP.

Pojęcie „wspólnota” oznacza, że jakaś zbiorowość ludzka weszła w wyższe stadium rozwoju, charakteryzujące się istotnym stopniem zintegrowania społecznego, zdolnością do samoorganizacji w imię wspólnych celów oraz istnieniem stosunkowo rozległych wątków wspólnej świadomości społecznej, zdeterminowanej warunkami lokalnymi. Dzięki temu częstokroć powstają i funkcjonują w życiu społeczności lokalnej, czyli wspólnoty, tak cenne wartości jak lokalny patriotyzm wraz z solidarnością i zaradnością grupową mieszkańców.

Istotnym aspektem o wzrastającym znaczeniu ogólnopolskim i międzynarodowym jest partycypacja obywatelska. Zgodnie z definicją partycypacja rozumiana jest jako aktywne branie udziału w wydarzeniach, które dotyczą mieszkańców, możliwość zabierania głosu i uczestnictwa w działaniach i decyzjach podejmowanych w obszarze funkcjonowania wspólnoty. Z uwagi na to, że jest ona obywatelska, czyli dotyczy obywateli i obywaterek, opiera się na komunikacji z władzą, skupiając się na wzajemnym wspieraniu władzy oraz obywateli/obywaterek we wspólnym podejmowaniu decyzji istotnych z punktu widzenia potrzeb i możliwości wspólnoty samorządowej.

Miasto Krosno zasadniczo zamierza dążyć do rozwoju dialogu społecznego, czego przykładem jest obecnie realizacja projektu „Kreujemy + Rozwijamy + Ożywiamy + Stymulujemy + Nakreślamy + Odmieniamy = KROSNO”, realizowanego w ramach Programu Rozwój Lokalny, współfinansowanego w 85% ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa. W ramach w/w projektu podjęto realizację szeregu działań, mających na celu poprawę dialogu społecznego i partycypacji obywatelskiej, związanych z procesem zwiększania świadomości w zakresie prowadzenia dialogu, zarówno wśród pracowników samorządu jak i mieszkańców oraz organizacji pozarządowych.

Doskonałym przykładem takich działań mogą być przewidziane w projekcie zadania i przedsięwzięcia, takie jak:

- 1) Zamieszkać w Krośnie – projektujemy wspólną przestrzeń osiedli,

- 2) Krosno dla Młodych – projektujemy wspólną przestrzeń, w tym: „Sami o Sobie” – utworzenie Centrum Aktywności Młodzieży,
- 3) Wypoczywaj aktywnie w Krośnie – integracja i działania społeczne, w tym poprzez sport i rekreację,
- 4) Krosno wielu ścieżek – nowoczesny marketing partycypacyjny
- 5) Organizowanie społecznościowe w mieście Krośnie
- 6) Współzarządzanie i partnerstwo dla rozwoju Krosna – administracja dopasowana do potrzeb mieszkańców, w tym:
 - a) Aktywni obywatele i silne organizacje pozarządowe – program wzmocnienia instytucjonalnego NGO,
 - b) Miasto Przedsiębiorczych. Utworzenie Krośnieńskiej Rady Biznesu,
 - c) Dialog samorządu z interesariuszami, aktywizacja mieszkańców i zwiększenie efektywności partycypacyjnych metod realizacji działań.

Jak wskazują powyższe, miasto Krosno w ramach pozyskanych środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i budżetu państwa podjęło się wraz z partnerami społecznymi realizacji całego szeregu działań o formule partycypacyjnej, mających na celu pogłębienie dialogu między samorządem a mieszkańcami w celu zwiększenia efektywności działań miasta oraz wydatkowania środków publicznych.

W 2017 r. Miasto Krosno z wielką otwartością zapraszało mieszkańców, do uczestnictwa w procesie przygotowania Programu Rewitalizacji Miasta Krosna na lata 2016-2020. Najważniejszym elementem opracowania dokumentu było uspołecznienie całego procesu, aby dogłębnie poznać problemy, potrzeby oraz oczekiwania mieszkańców Miasta Krosna, w stosunku do planowanego procesu rewitalizacji. W efekcie, w programie, znalazło się 16 przedsięwzięć, zgłoszonych dzięki pomysłowości i zaangażowaniu mieszkańców co miało i nadal ma, ogromny wpływ w pozyskiwaniu, na realizację tych zadań, funduszy z zewnątrz. Dobrym przykładem jest tutaj projekt pn. "Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej w celu nadania im nowej funkcji społecznej".

Zawieszenie konsultacji w sprawie budżetu obywatelskiego stoi w jawnej sprzeczności z działaniami ukierunkowanymi na budowę społeczeństwa obywatelskiego i rozwoju relacji na linii samorząd-mieszkańcy. Konsultacje społeczne budżetu obywatelskiego są formą uzgadniania JEDYNNIE nie mniej niż 0,5% wydatków gminy ze środków publicznych, czyli środków przeznaczonych na realizację potrzeb wspólnoty samorządowej mieszkańców.

Wśród projektów wyłonionych w dotychczasowych edycjach budżetu obywatelskiego, znajdują się zadania dotyczące poprawy jakości życia, podniesienia standardów infrastruktury choćby do minimalnego poziomu, jakiego oczekujemy jako mieszkańcy od miasta w XXI w.

Do budżetu obywatelskiego trafiła również realizacja parku sensorycznego przy ul. Chopina, którego utworzenie było elementem programu wyborczego rządzącego prezydenta i radnych tworzących największy klub w Radzie Miasta, i mimo że działanie to zostało uwzględnione również w projekcie „Kreujemy + Rozwijamy + Ożywiamy + Stymulujemy + Nakreślamy + Odmieniamy = KROSNO”, to właśnie konsultacje w ramach budżetu obywatelskiego nadały priorytet dla tego zadania, które i tak obiecano zrealizować w obecnej kadencji.

Jako obywatele i mieszkańcy nie rozumiemy, dlaczego władze samorządowe odmawiają konsultacji z nami zaledwie ułamka procenta wydatków miasta ze środków publicznych, o których mamy prawo decydować jako wspólnota mieszkańców.

Pomysł zawieszenia budżetu obywatelskiego odbieramy jako ogromny krok wstecz w zakresie rozwoju dialogu z obywatelami, tym bardziej w kontekście intensywnych deklaracji Miasta nt. rozwoju dialogu społecznego.

Podczas sesji Rady Miasta Krosna w czerwcu br. część wypowiedzi osób na najwyższych w mieście stanowiskach brzmiała tak, jakby decyzje konsultowane z obywatelami miały być szkodliwe dla miasta, a decydować o wszystkim powinni wyłącznie pracownicy samorządowi. Wypowiedź Pana Prezydenta Miasta Krosna spowodowała, że jako mieszkańcy poczuliśmy, jakby budżet obywatelski był formą zabawy, na którą obecnie miasto nie może sobie pozwolić, a nie metodą partycypacji w podejmowaniu decyzji w zakresie wydatkowania środków publicznych na te cele i potrzeby, które to my, jako mieszkańcy, wskazujemy jako konieczne, warte inwestycji i niezbędne z punktu widzenia naszego bezpieczeństwa, komfortu życia i rozwoju społeczno – gospodarczego.

Decyzja podjęta na sesji Rady Miasta Krosna w czerwcu br. w zakresie zawieszenia konsultacji budżetu obywatelskiego na rok 2023 i 2024 nie dość, że jest dla nas jako mieszkańców niejasna pod względem jej uzasadnienia prawnego i formalnego, to równocześnie jest sprzeczna z propagowaną obecnie przez miasto Krosno chęcią otworzenia się na poprawę dialogu społecznego poprzez wzmocnienie kompetencji i zwiększenie świadomości w zakresie prowadzenia dialogu, zarówno wśród pracowników samorządu jak i interesariuszy.

Niestety, wydarzenia z obrad Rady Miasta Krosna w maju i czerwcu tej idei przeczą i świadczą o niezrozumieniu znaczenia dialogu społecznego i partycypacji. Decyzja o zawieszeniu konsultacji, a zatem i realizacji budżetu obywatelskiego podkopuje zaufanie obywateli do samorządu, ponieważ pokazuje, że dialog społeczny i konsultacje z mieszkańcami traktuje się jako "zło konieczne", a samorząd w swojej działalności szuka sposobów, jak ten dialog ograniczyć lub traktować jedynie jako wymaganą prawem "podkładkę" do swoich działań, w celu uzyskiwania pożądaných wskaźników. Czy partycypacja społeczna samorządowi potrzebna jest tylko wtedy, gdy Miasto szuka środków zewnętrznych? Dzięki konsultacjom z obywatelami Krosno pozyskuje niemałe środki, w przypadku Funduszy Norweskich właśnie realizowany jest projekt dofinansowany w wysokości ponad 15 mln złotych!

Apelujemy o uchylenie wspomnianych uchwał i przeprowadzenie rzetelnych konsultacji społecznych budżetu obywatelskiego zarówno na rok 2023, jak i 2024. My, jako mieszkańcy, niczego nie odbieramy gminie, upominamy się jednak o faktyczną realizację naszych praw w dostępie do decydowania o wydatkowaniu minimalnej części środków publicznych, a także o wzajemny szacunek w zakresie dialogu społecznego i partycypacji obywatelskiej, przynajmniej w minimalnym zakresie przewidzianym w art. 5a ust. 1, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz. 559).